

Ր Ո Ւ Զ Ն Ա Մ Է Ի

ՄԷՏԱՅԸ

Ն Ե Վ Բ Վ Է Թ

ՊԻՐԻՆՃԻ-ՍԷՆԷ

(1870)

ՆՈՒՄԵՐՈ 4

Սէտայր Հագրգէթ մա բուհնամէ
Սէնէլիյի 7 սիմ մէճիտ : Ալթը այլըդը 4

ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ
ՀՈԿՅԵՄԲԵՐ 19

Իւջ այլըդը 2/4 Գէպիր նուսխէսի 40 վէ սադիրէ
20 փարայ :

Միլլէթիմիդտէն Պէյօղլու եանկը
նընաէ հարիքդէտէ օլանլէր , յէտլէ-
րինէ վէրիլէն գօջանլէր , Ղալաթատէ
Սուրբ Փրկիչ քիլիսէսինտէ վագը բաթ-
րիքխանէմիդտէ բաղար վէ եօրթու-
տէն մատտա հէր կիւն մուայէնէ օ-
լունմագտէ օլմաղ իլէ , մեզքիւր գօ-
ջան սահիպլէրինտէն , կէրիտէ գա-
լանլէրին իշ պու էօնիւմիւդտէքի ճու-
մաա իրթէսիո կիւնիւնէ գօօար կէրիպ
եէտլէրինտէքի սէնէտլէրինի թաա-
տիգ իթտիրմէլէրի վէ եէօլմը միւ-
քիւրտէն ոօնդրա իպրաղ օլունա գօ-
ջանլար գապուլ օլունմայաճաղը խաա-
սէթէն իլան օլունուր :

ԵՐԻՑԱԿԻՑ ԵՂԲԱՐՑՍ ՎԵՐՋԻՆ ԱՂԱԶԱՆԻՄԸ

Նոր և ահագին վտանգ մը դարձ-
եալ մեր սիրելի ազգին կորուստ կը ու-
սառնայ : Հլու և իրարու հետ սեր-
տիւ կապուած եղբարց սիրոյ կապը
քակուելու վրայ է . անոնց մէկ մասը
իրենց Մօրը անսաստելով անոր խնա-
մատ գրկէն հեռանալու և չենք գի-
տեր որ վտանգալից անապատներու
մէջ թափառական շրջելու կէտը հա-
սած են : Ան գորովալից Մայրն՝ որ

մինչև հիմայ զամենքն հաւատար խը-
նամքով կը հոգար , ստիպուած է ,
թէպէտ աչքերն արտասուօք պատած
և սիրտը ցաւոգ լեցուած , ան ան-
սաստ որդիքն իր մայրենի գոգէն հե-
ռացնել , ոչ այնչափ զանոնք պատժե-
լու , որչափ իր հլու որդիքն անոնց
փնասակար օրինակէն զգուշացնելու
համար :

Այսպիսի պարագայի մէջ կարելի
է արդեօք իր եղբարցը սիրովը վառ-
ուած և իր Մօրը մեծարանացը փափա-
քող որդւոյ մը լուռ կենալ և առ դառն
աղէտքին անտարբեր աչքը հանդիսա-
տէս ըլլալ : Հարկ չէ անոր իր ամեն
ճիգը թափել որ իր վտանգեալ եղ-
բարցը օգնութեան հասնի և զանոնք
իրենց վշտացեալ Մօրը հետ հաշտե-
ցնէ :

Ահա այսպիսի ճիգ մընէ որուն
ձեռք կը զարնեմ : Այո իմ առաջին
անգամ ըրած փորձս ցանկալի յաջո-
ղութիւն մը չունեցաւ , սակայն ասով
չեմ վհատիր , վասն զի դարձեալ իմ
սիրելի ազգակցացս օգնուտն է որ զիս
առ այս կը մղէ , ան ազգակցացս՝ ու-
րոնք կանգման ու գլորման մէջ տե-
ղը կը տատանին , զորոնք թերեւս
փոքր նպատտ մը բաւական է կանգ-

նել կամ թեթեւ անհոգութիւն մը
բոլորովին կործանել :

Բայց այս անգամ ալ հարկէ որ
ձեզի ուղղեմ իմ խօսքս , պատուական
երիցակիցք իմ , որոնք ան վտանգեալ
ազգակցացս առաջնորդութիւնը կը
վարէք , վասն զի դուք միայն կարող
էք առ անհնարին չարեաց առջեւն
առնուլ : Հարկ է որ վերջին անգամ
մ'ալ ձեզի դիմեմ , և յանուն Ամե-
նաբարոյն՝ որ ամէն մեր իղձերն ու-
ջանքերը 'ի բարին կը յաջորդէ , ձե-
զի պաղատիմ որ փութաք մեր սիրե-
լի ազգակցաց օգնութեան հասնիլ :
Դանդաղելու ժամանակ չկայ . վտան-
գը վերահաս է և իր փնասակարու-
թիւնը մշտնջենաւոր : Գիտեմ դիւրին
գործ մը չէ ձեր ձեռք զարնելու գործ-
քը , մանաւանդ այնչափ դժբաղդ դէպ-
քերէն ետքը , բայց ան ալ գիտեմ որ
ձեր կրծոցը մէջ գորովալից հօր սիրտ
փակուած է . ամենեւին չեմ կրնար
ենթադրել թէ դժուարութիւնն զձեզ
կասեցնէ երբ որ ձեր վտանգեալ որ-
դեկաց օգնելու համար է խնդիրը
ան որդեկաց՝ զորոնք ձեր հայրենի
խնամքովը դարմանած էիք և ձեր
կենսատու վարդապետութեամբը սը-
նուցած : Անոնց վրայ մէկ հայեցուած

մը բաւական է ամեն դժուարութիւն գիւրեցնել :

Ուրեմն դարձուցէք անգամ մը ձեր աչքը և տեսէք ան բարեմիտ ազգայնոց բազմութիւնն որոնք միա մտութեամբ ձեզի կը հետեւին :

Ասոնց մէկ մասը ճշմարիտ որդիական վստահութեամբ զինքը բոլորովին ձեր առաջնորդութեան յանձնած՝ ձեր ցուցումներու շաւիղը մըտնելու պատրաստ են : Ի՛նչ անհնարին ոճիր գործած կ'ըլլար եթէ զանոնք վտանգալից ճամբէն զգուշացնելու ան փոյթ ըլլար, մանաւանդ եթէ թիւր շաւիղներ մտնելու առաջնորդէք : Ուրիշ մաս մ'ալ տաքալուսած՝ անտարբեր կենայ և պտորպոտ է ձեզի բոլորովին կռնակը դարձնելու և ըզձեզ իբրեւ իր խտորեցուցիչը բամբասելու : Երբ որ մեր համարակնոց Մօր վերջին ազդարարութիւնը իր աչքը բանայ :

Կրնա՞ք արդեօք այսպիսի նախա տինք մը յանձն առնուլ, ուր նոյն իսկ մեզի դառն եւ անտանելի է ձեր վերայ այսպիսի անպատուիչ արատ մը դրուիլ :

Իսկ ան բազմութիւն անմեղ մանկունքը, որ զաջ եւ զահեակ չեն գիտեր եւ խուռն բազմութեան հետ ձեր առաջնորդութեամբը կամ ՚ի կանգնուած եւ կամ ՚ի գլորուած պիտորդիմեն իրենց անմեղ թաքաւորութեան ձեզի գլորման շաւիղն երթալէն զգուշացնեն : Քարեղէն սիրտ մը պէտք է որ ան անմեղաց վիճակին չ'ողորմի, այլ մանաւանդ անոնց գլորման պատճառ ըլլայ : Եթէ անօգուտ ջանք մըն է զաշխարհ ամենայն շահիլ եւ իր անձը տուածել, արջաւի մեծագոյն եղէն է իր անձին հետ անմեղ բազմութեան մը տուածութեամբ պատճառ ըլլալ :

Լսեցէք ուրեմն, Պատուական, Երիցակիցք, իմ աղաչանացս ձայնը. եղբայր մըն է որ ձեզի կը պաղատի : Փութացէք վերջ տալ այս դառն աղետից, ձեր գանգաղիլը մեր պատուական

ազգին համար ոգեկորոյս թշուառութեան դարապըլս մը պիտոր բանայ : Ձեր մէկ հայրենի խօսքը բաւական է ամեն բան շտկել եւ իրենց Մօրը պն. սատուող որդիքը նորէն անոր հետ հաշտեցնել : Եթէ նոյն հասարակաց Մայրը նաեւ ձեզի վշտացած է. ձեր աս ջանքը բաւական է ձեզի հաշտութիւնը գիւրացնելու :

Դուք որ աս խիզ՝ ՚ի գործ դրած ժամանակ, ձեր եղբարքն ու ազգուկիցներն անգործ կեցած չեն. իրենց ջերմաջերմ եւ եռանդաւանդ սաղօթիւնները անդադար գլորութեանց Հօրը կը մատուցանեն եւ անոր կը պաղատին. որ ձեր ջանքն իր մեծ ոգարմութեամբ իջարին յաջողէ, իրենց Մօրմէն հեռացող որդիքը նորէն անոր խնամատեղութեան դարձնէ, եւ պառակտեալ եղբարքը դարձեալ սիրոյ սերտ կապովը միացնելով, մի հօտ եւ մի հովիւ ընեն :

Կաթալիկէ Հայ կղերին մէկ անդամը :

Իշ պու արիզէնին սուրկթը թէր ձիւմէսի ետրընքի կիւնքի նուսիսէմիզ իլէ նէշը օլնւնաճագ տըր :

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Հիճազ վիւրայեթի տէվլէթլու խուրշիտ բաշա հաղրէթլէրի իլէ Այտըն վիւրայեթի վայիսի տէվլէթլու Սաադ բաշա հաղրէթլէրին պիւրին ձի թիւթպէթրաէն պիւրէր գըթա նը շանը Ալիի Օսմանի իհսան պույրուէ մուշ տուր :

— Թուրք վիւրայեթի վալիլիկի Կիրիտ վիւրայեթի վալիսի սաադգ տէվլէթլու Էօմէր Ֆէվզի բաշա հաղրէթլէրինէ :

— Կիրիտ վիւրայեթի վալիլիկի, օրաւ տա պուլուէնան սաաքիւրի Շահանէ գօմանտալըրըլա պէրապէր թիւթպէի սամիէի միւշիլի իլէ, ալթընձը օրտուէի Հիւմայուէն թէիսի Էրքեանը Տէվլէթ

լու. Թէուֆ բաշա հաղրէթլէրինէ :

Մէտինի Միւնէվլէրէ տէ խալիսէի տարը հաղրէթի նէպէվի մէմուրիլէթլինէ թայեին պույրուէն սաաթէթլու Մէհմետ Սալիմ աղայէ թիւթպէի սա. նիլէ սընֆը Էվլէլ միւթմաիզի :

— Պապը Ալիտէ մէսարիֆաթ խա. թիւթպէ օտաար մէմուրլէրինտէն իզգէթլու Ֆրիգոր Էֆէնտիլէ թիւթպէի սանիլէ սընֆը միւթմաիզի :

Օտայը մէղքիւր մէմուրլէրինտէն թիւթպէթլու Ղադիպ պէյէ թիւթպէի տուլիսէ թէվճիհ պույրուէն մուշ տուր :

ՄԻԻԹԵՆԵՎԻԷ

Թուր հիւքիւմէթի ճանիպիստէն ագչէ խուսուսիստէ շիտտէթի միւ. զալիպայէ մէսիի, Լօտարայա մէմուրի մախուս իզամի իլէ, հէրգանլը շարթ իլէ միւմքին օլուր իսէ, ագչէ իսթիզ. րաղ իտէճէթլէրինի կաղէթ տը Ֆրանս եաղմըշ տըր :

— Բուսիպէ միւթաալիգ Լէհիւթանտէ տախի, Ալամանլար հազգըն. տա խուսումէթ էֆքեարլէրի քէմու. տէ տիւր : Հաթթա վարչօլիանըն պիւր թէթթուստէ մէհհուր Ակամէմիսն Բրուսիա գրալը ֆարզ օլուհարապ, պուհա մախուս օլան հիքեայէ կէս. թէրիլմիշ օլմասընա Լէհիլէր պիւր. չօգ. սուրըշար վէ նումայիլէր իթմիլլէր տիւր :

Պահրը Պալթիքտէ Ֆրանսըղ տօնանմասընը սէյր ու հարէքեաթը :

(Յիւճի նումէրօֆան պագըլէ վէ իլիսա)

Էվլէլա, Ֆրանսա տէվլէթի թա. րաֆընտան տէօրթ սէնէ զարֆընաա Պահրը Պալթիք ահվալիլէ էյուտէն մա. լիւմաթ ախգ իլլէմէք իւզրէ, օլ ճանի. պէ պիւր սէֆիլէ պիլէ սէվգ օլուհա. մասը իթիլալ գապուլ իթմէղ պիւր

վազիֆէսիդիք իտի : Պուս պապտէ Թը-
րաֆտա զապըթանը օլ տէրէճէ նա-
տան պուլունմուշլար տըրքի , զապը-
թանը էրքանը հարպտէն պուլունան .
լէր պիլէճ Թէշքինի էվիլէ իպթիտա-
տընտա միահըր Պալթիք տօնմուշ պու-
լունուր տէյու զանն իտէրլէր իտի :
Սանիէն , իլանը հարպ իտէն Բրուտիա
օլմայուպ , Թրանտա տէվլէթի օլտու-
ղունտան , Թէմնուղ պընըն օն ալթըն-
ճը կիւնիւ եէտի սէքիլ գըլթա զըրհը
սէֆային Շէրպուրկտան հարէքէթլէրու-
տէրեատէ պուլունան տիւշմէն սէֆի-
նէլէրինի Թաադիպ վէ պուլունան
մատաա Ալաման սէվնիլինի ապըքա
իտէրէք Բրուսէալուլարըն Թիճարէ-
թինի դաթ իթմէլէրիլաղըմ կէլիւր իտի-
Թրանտըղար իտէ պուլունարըն հիւ պիւրի
նի իճրա իթմէյուպ , սէքիլ Թօքուղ
կիւն գատար հիւ պիւր իշէ էլ վուրմա-
յարադ իլպէի վազթ իթմիշլէր տիր :

Նիհայէթ իւլ էմր , ֆրանսըզ , տօ-
նանմաաը հազը ու ամատէ պուլուն-
մաքտէ օլտուղը իլան օլունուպ , իմ
բերաթօրիչա հաղթէթլէրինին հու-
զուրինտէ էօյլէ պիւր շահճահ իլէ
Թէճհիլ վէ քէմալ գըլընար քի հէր
քէս տօնանմայը մէզքիւրին ֆիթու-
հաթը աղիմէյէ մուվաֆադ օլաճաղընը
պի հազգըն մէմուլ իթմէքտէ իտի :

Հալ պու քի Ամիրալ Պուէ վէմէօղին
Թահար գօմանտաորնտա պուլունան
մէզքիւր տօնանմանըն հալի հազը
գէսինտէ հէման քիմսէնին մալիւմա-
թը Էօզ իտի : Սէօյլէնտիլինէ նապու-
րէն տօնանմայը մէզքիւր մուհարէ-
պէ իտէպիլէճէք գատար պիլէ Թէ-
տարիքէալթը օլմայուպ , Արմինիյուս
նամ Ալաման սէֆինէսի , Թրէտէրիչա-
ֆէն նամ լիմանտէն Թէմնուղուն 27
սինտէ պիլա մուխաթարա կէչէ պիլմիշ
տիր , հալ պէօյլէ օլտուղու տուրէթտէ ,
Թրանտըղարըն մէզքիւր տօնանմանըն
միւհիմմաթալմաք իլիւն , Գօքէնհալէ
ուղրամաաըլաղըմ կէլմիշ իտէ տախի ,
պէօյլէ ֆէնա պիւր հալտէ տօնանմայը
մէզքիւրի օլ ճանիպէ սէվգ իլէմէկէ
հիճապ օլունտըղընտան , իճապ իտէն
միւհիմմաթ անճադ պահըք Պալթիք-

տէ իքմալ օլապիլմիշ տիր : իշթէ պահ-
ըր Պալթիկի Թրանտըղ տօնանմանըն
բէք ուլղունտուղ վէ վազըթ կէչտիք-
տէն սօնրա ապըգայէ դալգըճա-
տընըն սէպէպի :

Պէյանէ հաճէթ օլմատըղը վէճհ
իւղրէ զաղէթամըղըն պիւր ազ միւտ-
տէթ Թաթիլ գըլընմաաը էճէլտէն
պաղը մէպահիտի միւհիմմիլի բօլիթի-
քիլէ իլէ Թրանտըղ վէ լիպըն սալիլէ
իլէ Թապ ու նէշը օլունմադտա օլան
զաղէթալէրտէ տախի շայանըմիւ Թա-
լաա պաղը ֆըգարաթը վազթ ու զէ-
մանի իլէ , զաղէթամըղը միւ Թալապէ
րաղպէթ պուլունան զէվաթէ վէրէ-
մէմիշ օլտուղըմըղտան պուլունան պօ-
լէ պու մադուլէ միւհիմ պէննի վէ
ապիլ նութուգ միսիլիւ Թէրճիւմէ-
լէրի փէրտէրփէյ նէշը ու իլան իտիլէ-
ճէք տիր : Պուլունարտէն էն միւհիմմի
Ֆէրրիլէրտէ Թրանտա Խարիճիլէ նաղը-
րը Միւսիւ Թիւլ Թալը իլէ ՄիւճԹէ-
մէպը Ալէմանէպը Շիմալի ըէիսի վիւ-
քէլաաը պուլունան միւսիւ տը Պիգ-
մարգ մէյանընտաէ ճէրիւան իտէն
միւքէալէմէ օլուպ , միւքէալէմէյի
մէզքիւրլէյէ տալի միւշարիլէյճիւլ-
Թալըն Թրանտա վիւքէլաաընա Թադ-
տիմ իլէմիշ օլտըղը րաքօրթօնտա
վէ պիւր տէ զէվաթը միւշարիլէյհա-
նըն վուգու պուլան միւքէալթէպիլէ-
րինտէ , տէվլէթէյն մուհարէպէթէյնին
իթթիլաղ իթմիշ օլտըղլարը բօլիթի
գայէ տալի մալիւմաթը քէաֆի պու-
լունտըղընտան կէրէք մէզքիւր րա-
քօրթօ վէ կէրէք մէզքիւր իքի գըլթա
մէքթուպըն Թէրճիւմէսինի զաղէթա-
մըղը փէյաթէրփէյ նէշը իտէճէլիլ :

Թրանտա տէվլէթի Խարիճիլէ վէ-
քիլի միւսիւ Թիւլ Թալըն Բարիտտէ
պուլունան Մուհաֆաղայի միլլիլէ
մէճիլինի Թադալիմ իլէտիլի Բաքօր-
թօնտէն տուրէթի միւթէրճիլմէսի
տիր :

Մուհաֆաղայի միլլիլէ աղալէրինէ :
Թիւլիլէ գայը աղիլէմ :

Ումուր Թրանտանըն Թախիտի
կիրիպան իլէմէսի , քէաֆիլէյի էֆրա-
տը վաթանըն վէ պախուսուս հիւքիւ-
մէթ աղալարընըն իթթիֆաքընա մէ-
նութ օլուպ , իշպու իթթիֆաքէ հէր
վազըթտան զիտտէ շիմալի իհիթաճ
վար տըր : Թարաֆըմըղտան վուգու-
պուլաճադ իճրաաթ վէ Թէշէպիլիւ-
տաթըն քէաֆիլէսի իշպու իթթիֆաքէ
Թադվիլէթ վէրմէլի տիր : Մուսիլա-
րէն իճրա իլէտիլիմ պիւր մէմուրիլէթ
տախի պըն պու էֆքէարէ մէպնի օ-
լուպ նէթիճէսի տախի իթթիֆաք օ-
լաճադ տըր : Մէմուրիլէթը մէզքիւ-
րէնին Թէֆէրրուհաթըն սիլլէրէ մա-
էլ իթթիլաաը պէյան իլէտիմ , ֆա-
գաթ պու գատարճըք իլէ իթթիֆա
օլունամադ , հիւքիւմէթին վաղիֆէսի
հէր քէյֆիլէթի ալէնէն նէշը իլէմէք
օլուպ հէր պիւր խուսուս իճրա օլու-
նընճա տէկին , խաֆի Թուլթուլմաաը
լաղըմ կէրէ պիլէ իճրա օլունտըգ-
տան սօնրա ալէմէ պէյան օլունմաաը
լաղըմ կէլիւր : Պիլլէր հատար զաթիմիլ-
տէ պիւր շէյ օլմայուպ , մահալ վա-
թանտալարըմըղըն էֆքէարի իլէ իճ-
րայի հիւքիւմէթ իթմէքտէիլ . էվ-
վէթ վաթանտալարըմըղըն հէր տա-
քիլէ Թալու հարաքէաթըմըղը Թէ-
ճէսիւս իթմէլէրի լաղըմ կէլտիկին-
տէն , մէքթումանըն հէր պիւր քէյֆիլէ-
թէ րանա մալիմաթլէրի օլմադըղա
հազգ ու սէլահիլլէթլէրի վար տըր :

Պուլունան ագտէմ տիւշմէնին օլ-
տուկէահընա կիթմէքիլիլի , ֆէրիլլէի
զաթիլէմտէն ատտ իլէյիլալ գալգըպ
օրտուկէահը մէզքիւրէ կիթտիմ :
Տէրիւնտէ իլէտիլիմ մէմուրիլլէթին
նէտէն իպարէթ օլտըղըն սիլլէրէ պէ-
յան իլէտիմ , պուլունան մատաա իշ-
պու Թէշէպիլիւսաթէ նէտէն մէճ-
պուր օլուպ հէտէֆի մադսուտիմի
տախի միլլէ ու միլլէթէ պէյան իլէ-
աիմ վէ զանն իտէրիմ քի իշպու մադ-
սուտապ նախ օլտուլմ :

Իլէրոպէ չէվաթի :

